

ИЗБОР НОВЕ УПРАВЕ ФАКУЛТЕТА

На основу утврђеног предлога Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду, Савет Правног факултета на III седници одржаној 2. јуна 1995. године донео је одлуку о избору нове Управе Факултета за школску 1995/96. и 1996/97. годину:

- за декана Правног факултета, редовног професора др Дејана Поповића,
- за продекана за финансије, ванредног професора др Емилију Вукадин,
- за продекана за наставу, доцента др Љиљану Радуловић,
- за продекана за науку, ванредног професора др Драгана Митровића.

СВЕЧАНОСТ ПОВОДОМ ПОЧЕТКА ШКОЛСКЕ 1995/96. ГОДИНЕ

У амфитеатру "Слободан Јовановић" (V) 2. октобра 1995. године одржана је традиционална свечаност поводом почетка нове школске године. Студенте су поздравили декан Факултета проф. др Дејан Поповић и продекан за науку проф. др Драган Митровић. У уметничком делу програма учествовао је хор "Обилић", под диригентском палицом Даринке Матић-Маровић.

Поздравна реч декана проф. др Дејана Поповића:

Драги бруцоши, поштоване колеге професори и асистенти, драги гости,

Ово је тренутак који припада пре свега онима који су напунили амфитеатар V Правног факултета, данас најмлађим у њему, бруцошима генерације 1995/96. По изласку из гимназијских клупа, ви сте донели своју одлуку, једну од оних које могу бити пресудне у животу, и уписали сте се на факултет који је, уз Филозофски и Технички, најстарији на београдском Универзитету, његов стуб-носач већ 154 године. О том осећању пријатног што сте се поново, после три месеца одмора средли, што сте видели оне са којима се нисте виђали током лета и упознали нова лица која до сада нисте познавали, од мене је много лепше казивао Анатол Франс у приповеци *La gentré*; ја вас подсећам на великог писца, а као декан Правног факултета желим да вам улутим неколико речи о ономе што вас очекује од сутра, па током наредних неколико година колико ваше студије буду трајале.

Римски правник Улпијан дефинисао је право као науку о добром и правичном: *ius est ars boni et aequi*. Поставио је и правна начела: поштено живети, другога не вређати и сваком дати оно што му припада. На праву се темељи наша цивилизација; оно уређује скоро све области човековог живота - од породице, преко привређивања и послова промета, до организације

друштва и функционисања државног апарата. Зато су студије права веома разгранате и зато је број предмета које током четири године студија треба да положите приличан: 6 на првој години, 6 на другој, 10 на трећој и 9 на четвртој години и, уз то, испит из страног језика - укупно 32. *Теоријско-правне* дисциплине које ћете изучавати понудиће вам одговоре на питања која се тичу филозофских основа права и правде, пружиће вам објашњења о природи права и државе. *Позитивноправне* дисциплине упознаће вас са различитим гранама приватног и јавног права - са уставним, грађанским, кривичним, радним, финансијским, трговачким, управним, међународним јавним, међународним приватним и другим гранама, односно породицама права. *Историјскоправне* дисциплине објасниће вам еволуцију државе и права која се одвија већ пет миленијума - од појаве првих држава у долинама великих река Средњег истока, до модерног доба. Изучавајући економске, социолошке и политиколошке предмете боље ћете моћи да разумете амбијент у коме право настаје, у коме се примењује и оставља своје утиске. Све у свему, студирајући право и пратеће друштвене науке добијате прилику да упознате саме основе цивилизације којој припадамо, да се осетите припадником оног великог правничког братства, које обједињује чланове тако различитих етничких група.

Запитаћете се, можда, зашто вам то говорим када свет у коме живимо није заснован на хармонији права, када су око нас тако чести примери бесправља. Желео бих да вас, међутим, подсетим на то да ће само најбоље међу вама завршити студије у овом веку и у овом миленијуму. Како студирање на Правном факултету у Београду траје у просеку више од шест година, просечни ће студенти дипломирати после године 2000. Али сви ћете ви свој радни век окончавати око 2040. године, у једном времену које, уверен сам, не може бити као данашње. Налазећи се на Балкану, Србија је, од када се ослободила Турака, помно гледала ка Европи и своје најбоље кадрове слала да се школују на универзитетима у Грацу, Берлину, Лајпцигу, доцније у Паризу и Женеви. Велика школа, а касније и Универзитет у Београду прихватили су их по окончању студија у иностранству и промовисали их за своје професоре. Тако су Слободан Јовановић, Живојин Перић, Тома Живановић, Михаило Константиновић и многи други сјајни наставници и научници одавде, са овог факултета, формирали генерације правника у складу са највишим захтевима правничке струке. И владајући кругови и људи од науке добро су знали да само укључена у Европу, тесним интелектуалним нитима са њом повезана, Србија може да створи политичке, културне и економске претпоставке за решавање свога националног питања, али и за сопствени просперитет. Онога тренутка када се на то заборавило, пошло се страпутицом. Право је проглашено изразом воље владајуће класе, па је, прво, поседовање права својине постало једном од најгорих карактеристика (због које се и глава могла изгубити), онда је предузеће "прерасло" у "организацију удруженог рада", уговор у "самоуправни споразум", банка у "сервис удруженог рада", а порез у "допринос". Бег од европске правне цивилизације био је, умногоме, и бекство од општих европских цивилизацијских тековина: *Nabeas Corpora*, система поделе власти, политичких слобода. Један број интелектуалаца учествовао је у "теоријском уобличавању" оваквог нашег аутохтоног пута и тај им се грех не може заборавити. А онда је 1989. године пао Берлински зид и политичка се конјунктура променила. Већина оних који су Србију и Југославију 45 година идеолошки одвајали од Европе, нашавши нове савезнике и међу неким својим бившим опонентима, открила је у шовинизму нову тему за раскол са Европом. У

другим деловима некадашње Југославије вештији и можда перфиднији свој су шовинизам покушали да сакрију под рухо "европских вредности"; у Србији се у међувремену ширила прича о "небеском народу" и рачунало са тиме ко је снажнији. Не желим да овом приликом говорим о крупним грешкама Европе, њеним поделама и предрасудама. Мислим да је дошао тренутак да почнемо озбиљно да преиспитујемо себе, да бисмо из трагедије која нас све дотиче овог лета и ране јесени могли да изађемо са неком поуком, у будућности можда оснажени. Стотине хиљада погинулих и рањених, милиони избеглица - то је најскупља, људска цена рата, који, подсећам, траје више до четири године и исто толико дуго узима жртве. Али за вас младе постоји и друга, на дужи рок још већа цена - ради се о изолацији Србије и СР Југославије, реч је о нашем изопштењу из међународне заједнице, из Европе којој органски припадамо. И зато су моје речи упућене вама и зато вас подсећам, покушавајући да вам уденем наду, да се историја, ипак, у овом времену убрзано одвија. Ако се, после свега овог, успостави релативно праведан мир у Босни, Србија се хитно мора вратити својим европским коренима, наћи своје место у великим интеграцијским променама које захватају овај континент на крају другог миленијума. Једна таква стратешка одлука определила би у многоме и вашу судбину, јер је заокрет неизводив без успостављања владавине права на нашим просторима. Једноставно, европска цивилизација има своје стандарде, међу којима су тржишна привреда и демократска правна држава приоритети, тако да морамо бити свесни да се она неће нама прилагођавати, него да ми морамо њене вредности поново прихватити. Обнова земље, чија је привреда руинирана, њен морални и културни опоравак, па и судбина Срба који су још преостали западно од Дрине и Дунава, зависе од брзине којом ћемо прихватити да се укључимо у свет у транзицији, који нас буквално са свих страна окружује.

Надајући се да ћемо, макар и са огромним закашњењем, донети помену одлуку стратешке природе, ја вам изговарам ове речи које упућују на велики значај правних студија. Ако су моја надања основана, онда ћете, као дипломирани правници, деловати у једном ипак друкчијем свету, у коме ћете са поносом моћи да говорите о професији којом се бавите.

Шта Факултет може да учини да бисте стекли потребна правничка знања и да бисте се образовали на начин који ће модерно време захтевати? Његову највећу вредност чине људи - 36 редовних професора, 17 ванредних професора, 15 доцената, 6 предавача, 18 асистената и 7 асистената приправника - дакле, 97 наставника и сарадника, врхунских експерата у својим научним областима. Кроз предавања и семинаре, рад на студијским групама и на вежбама имаћете прилику да са њима остварите прави контакт, који представља незаменљиву помоћ за сваког младог човека. Ту су и учбеници, од којих су многи заиста иновирани тако да представљају успешан спој компаративног проучавања савремених правних система и анализе домаћег позитивног права. Но, студирање подразумева и проучавање шире литературе: у том погледу стоји вам на располагању Библиотека са око 135000 библиотечких јединица и 4 читаонице. Факултет ће врло брзо, посредством Interneta, бити компјутерски повезан са највећим светским базама података, што ће вам олакшати приступ информацијама без којих је незамисливо модерно правничко образовање. Ту је и суд, у коме ћете обављати праксу на једној од старијих година, а ту су и стручне групе и FORUM ROMANUM - Клуб пријатеља римског права и антике, где ћете своја знања моћи да обогаћујете садржајима који су вам тако потребни. Све то, и много тога другог што нисам успео да поменем, представља Правни факултет Универзитета у

Београду. Универзитет и Република Србија подржавају наше најбоље студенте, дајући им награде за успех и стипендије. И неколико значајних банака и предузећа такође стипендирају одличне студенте. У тешком времену учинили смо доста да на Факултету створимо услове за релативно нормално студирање. Искористите их најбоље, па ће вам предстојеће године заиста представљати драгоцен период у вашем животу. Од тога како се сада будете формирали, зависиће ваш поглед на свет најчешће до краја ваших живота.

Дозволите ми да вам, на крају, пожелим све најбоље на студијама и да вам честитам што сте направили тако добар избор - што сте одлучили да студирате права.

Поздравна реч декана проф. др Драгана М. Митровића, продекана за науку Правног факултета у Београду:

Поштоване колегинице и колеге студенти, даме и господа наставници, сарадници и драги гости,

Част ми је и задовољство да вас и сам још једном поздравим и да вам пожелим све најбоље.

Посебно поздрављам, на самом почетку школске године, нову, најмлађу генерацију наших студената права, са жељом да јој студирање и боравак на сада нашем заједничком Правном факултету у Београду, буду успешни и што краћи. Ако то увек и не буде случај, поштовани студенти, свакако, желим да вам боравак на Факултету буде корисно и пријатно животно искуство.

Када је Правни факултет основан давне 1841. године, студије су трајале две године, изучавано је девет предмета која су предавала три наставника. Један од њих, био је чувени Јован-Стерија Поповић. Данас, 154-те године од постојања Правног факултета, студије на Општем курсу трају четири године, иако многи студенти то упорно оспоравају, и изучава се око тридесет предмета које предаје око сто наставника и сарадника.

Као што и сами можете да приметите, суочићете се са великим бројем дисциплина, тј. наставних предмета, који су разврстани у три групе: општеобавезни предмети, обавезни предмети за наставну групу и изборни предмети на трећој и четвртој години студија. Постарајте се да својим радом омогућите себи што пре такав избор.

У свакој групи се налази велики број дисциплина, тј. предмета, које ћете морати да савладате, што вам од свег срца желим да учините што пре током свог, надам се, само четворогодишњег студирања на општем курсу.

У наставни план су, уз то, увршћени и неки, посебно интересантни стари и нови предмети, као што су, на пример, Црквено право, Реторика, Право заштите човекове околине или, пак, Право Европске уније. У сваком случају, без подробног и разборитог упознавања са предметима које ћете да изучавате на овом Правном факултету од самог почетка, ви нећете моћи да budete ваљани правници, чак и када сте надахнути таквом жељом.

Да бисте то ипак постали, наставници Правног факултета су вам обезбедили нов, модеран наставни програм и спремни су да вам посвете своју пажњу и своје време, што вам омогућава да властитим ангажовањем лакше савладате правне дисциплине које су пред вама. Правни факултет, захваљујући таквој обостраној сарадњи, и на тај начин може ваљано да се представи, подједнако као и својим резултатима и својом историјом, упркос честим неблагодарним приликама.

Ви ћете, сигуран сам, стално да поставите себи самима и нама најразноврснија питања. Ако на сва ваша питања и не будемо увек могли да одговоримо - знајте - ви треба на та питања ваљано да одговорите. То је ваш задатак. Наш је задатак да вас упутимо у проблеме и у тајне правне науке, која је једна од најстаријих људских наука.

Упућивање у проблеме и тајне правне науке изводиће се следећим облицима наставе:

предавањима, која су обавезна, и на којима се излаже материја одговарајуће правне дисциплине;

семинарима који су намењени стицању продубљених знања и оспособљавању за самосталну обраду стручних проблема;

вежбама, које редовним али и свим другим за рад заинтересованим студентима треба да омогуће да лакше савладају материју одговарајуће правне дисциплине;

студијским групама, у чијем раду учествују студенти са најнижом просечном оценом 8, и који су се определили за продубљено изучавање матерје одређеног предмета. Желимо да вас што чешће и у што већем броју видимо током вашег студирања у студијским групама;

стручним групама и стручном праксом, која се обавља у току треће и четврте године студија у правосудним и другим установама и предузећима. На тај начин и практично можете да проверите стечено знање и да се још успешније припремите за свој будући рад по окончању студија. Наравно, главни облик провере стеченог знања представљају испити, за које ћете, надам се, почети да се припремате већ од самог почетка.

Правни факултет вам, поштовани студенти, пружа прилику да се ваљано припремите за свој будући позив и на друге начине.

Да вас подсетим: на нашем Факултету ради Клуб пријатеља римског права и антике, односно *Forum romanum*, који ускоро слави двадесет пет година свога запаженог успешног рада. Истичем да је реч о јединственом јубилеју, којим ниједан правни факултет ни универзитет на свету не могу да се подиче.

Уз то, на нашем Факултету постоје и две студентске организације: *Студентска унија* и *Савез студената*. Ту је, наравно и *ELSA*, тј. Европско удружење студената правних факултета, у чијем ћете раду, уверен сам, такође да учествујете, јер то и јесу ваше организације на нашем заједничком Правном факултету. Поздрављам вас и у њихово име.

Дозволите ми, да вам на крају, дам и два практична савета.

Ако сте до сада нешто и научили о праву, слободно то заборавите. Боље је да о праву ништа не знате, него да то што знате лоше знате. Правни факултет је право место на коме ћете да стичете ваљана правна знања.

И, настојте да се држите природног редоследа ствари: студирајте успешно и што краће, дипломирајте, запослите се, заснивајте породицу, и никад, никад, не чините то обрнутим редоследом.

Да бисте то успели, мораћете својим учењем сами да се изборите за своје место, да се потврдите као добри студенти, јер само на тај начин наш заједнички задатак ваљано може да се оствари, за добро свих нас и нашег друштва.

Поштоване колегинице и колеге студенти, поздрављам вас и желим вам срећан почетак нове школске године на Правном факултету у Београду.